

سؤالات آزمون شبیه‌ساز نهایی: دین و زندگی (۳)		رشته: علوم تجربی و ریاضی و فیزیک	تاریخ آزمون:
نام و نام خانوادگی:		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	مدت آزمون: ۸۵ دقیقه
منطبق بر رویکرد جدید امتحانات نهایی		مرکز ارزشیابی خیلی سبز	تعداد صفحه: ۳
ردیف	سؤالات (پاسخ‌نامه دارد).		
۱	کلماتی که زیر آن خط کشیده شده است، ناظر بر کدام یک از اقسام حسن عمل می‌باشد؟ ﴿قُلْ إِنَّمَا أَعْطُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلِيَ وَفَرَادَى﴾	تدبر در آیات قرآن و احادیث	۵/۰ نمره
۲	هر کدام از عبارات‌های قرآنی زیر مؤید کدام یک از معیارهای تمدن اسلامی است؟ الف) ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾ ب) ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَاولی الامر منکم﴾	۱ نمره	
۳	آیه شریفه ﴿قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَ مَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا ...﴾ بیانگر کدام سنت الهی است؟		۵/۰ نمره
۴	آیه شریفه ﴿... لَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا﴾ برخاسته از کدام مرتبه توحید است؟		۵/۰ نمره
۵	با توجه به دعای پیامبر اکرم (ص): «اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا» چرا پیامبر اسلام (ص) با آن مقام و منزلت خود در پیشگاه الهی، عاجزانه از خداوند می‌خواهد که برای یک لحظه هم لطف و رحمت خاصش را از او نگیرد؟		۵/۰ نمره
۶	درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید. در توبه همیشه باز است، اما توفیق توبه همواره میسر نیست.		۵/۰ نمره
۷	تفکر در نیازمند بودن جهان به خداوند، در پیدایش، شناخت اولیه نسبت به خداوند است.		۵/۰ نمره
۸	جهان‌بینی توحیدی، ریشه در زندگی توحیدی دارد.		۵/۰ نمره
۹	گزینه مناسب را انتخاب کنید. کاهش غفلت از خداوند و تقویت محبت الهی در قلب، نتیجه کدام است؟ ۱) راز و نیاز با خداوند و کمک خواستن از او ۲) افزایش معرفت و شناخت نسبت به خداوند ۳) دستیابی به درجاتی از حکمت از سوی خدا		۵/۰ نمره
۱۰	مسئولین برای حرکت در مسیر عدالت و رشد اقتصادی باید اقتصاد کشور را به سوی کدام هدف مدیریت کنند؟ ۱) دوری از فساد اداری و اشرافی‌گری و تجمل‌گرایی با وظیفه امر به معروف و نهی از منکر ۲) بهره‌گیری از کالای ایرانی و ارائه کالای مرغوب به مردم تا سبب وابستگی نشود. ۳) پیشروی به سوی عدالت و قسط و کاهش فاصله طبقاتی		۵/۰ نمره
۱۱	بیت «این که فردا این کنم یا آن کنم / خود دلیل اختیار است ای صنم» به کدام یک از شواهد وجود اختیار در انسان دلالت دارد؟ ۱) احساس رضایت یا پشیمانی ۲) تفکر و تصمیم ۳) مسئولیت‌پذیری		۵/۰ نمره

سؤالات آزمون شبیه‌ساز نهایی: دین و زندگی (۳)		رشته: علوم تجربی و ریاضی و فیزیک	تاریخ آزمون:
نام و نام خانوادگی:		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	مدت آزمون: ۸۵ دقیقه
منطبق بر رویکرد جدید امتحانات نهایی		مرکز ارزشیابی خیلی سبز	تعداد صفحه: ۳
ردیف	سؤالات (پاسخ‌نامه دارد).		
۱۲	حقیقت توبه:	مفاهیم و اصطلاحات زیر را تعریف کنید.	
۱۳	اصل و حقیقت توحید:	۵/۰ نمره	
۱۴	هر یک از عبارتهای سمت راست با کدام یک از عبارتهای سمت چپ ارتباط دارد؟ (در ستون چپ یک مورد اضافی است.)	کشف ارتباط	
۱ نمره		الف) خداوند در تصرف جهان شریک و هم‌تابی ندارد.	۱- توحید در ربوبیت
		ب) زارع حقیقی و پرورش‌دهنده اصلی زراعت او، خداست.	۲- شرک در خالقیت
		ج) نتیجه این اعتقاد، فرض محدود و ناقص بودن خداست.	۳- شرک در ربوبیت
		د) بازتاب اعتقاد به اینکه خداوند تنها مبدأ جهان است.	۴- توحید در مالکیت
		۵- توحید در ولایت	
۱۵	با توجه به متن زیر به سؤالات پاسخ دهید:		
۱ نمره	<p>از آن جایی که تمدن جدید در غرب و یا سایر نقاط جهان با نگاه مادی به انسان به ویژه در حوزه روابط زن و مرد بیشترین آسیب را به نهاد خانواده وارد کرده است، امروزه شمار فزاینده‌ای از کودکان در غرب یا سایر نقاط جهان در خانواده‌ها و یا خانه‌هایی، بزرگ می‌شوند که پدر یا مادر در آن حاضر نیست و آن یکی هم که حاضر است چون نمی‌تواند یک تنه وظیفه پدر و مادر را توأمان ایفا کند، غالباً از زیر بار مسئولیتی که پدر و مادرها در خانواده‌های اصیل برای انتقال دادن ارزش‌های اخلاقی به جوانان بر عهده داشته‌اند شانه خالی کنند.</p> <p>الف) این متن به کدام آسیب حوزه خانواده در تمدن جدید اشاره دارد؟</p> <p>ب) مسئولیت ما در جامعه اسلامی در مقابل آسیب‌های وارده به نهاد خانواده چیست؟</p>		
۱۶	به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.		
۵/۰ نمره	گروهی از اهل باطل که زیر بار حق نمی‌روند و سد راه حق جویی می‌شوند، چه زمانی به آرامش می‌رسند؟		
۱۷	آثار کدام دانشمند بزرگ تمدن اسلامی از عوامل اصلی تحوّل اندیشه در اروپا بود؟		
۵/۰ نمره	فایده زندگی در یک جهان قانونمند چیست؟		
۵/۰ نمره	عمل غلط در مواجهه با ابتلای الهی، چه عاقبتی را به دنبال دارد؟		
۵/۰ نمره	رمز و راز رستگاری و سعادت انسان در بیان قرآن کریم در چیست؟		
۵/۰ نمره	انتخاب هر سبک زندگی چه اثری در زندگی انسان می‌گذارد؟		
۵/۰ نمره	قرآن کریم با کدام نوع نگاه به زن که در تورات آمده مبارزه و آن را به شدت نفی کرده است؟		
۵/۰ نمره	ساخته شدن ماشین‌آلات صنعتی و تولید انبوه کالا زمینه‌ساز کدام یک از آثار منفی تمدن جدید در حوزه علم است؟		
۱ نمره	به سؤالات زیر پاسخ کامل و تشیحی دهید.		
۲۴	نیاز انسان غربی به معنویت باعث به وجود آمدن چه مکاتبی شد و چه نتیجه‌ای را به دنبال داشته است؟		

دینی (۳)

تدبیر در آیات قرآن و احادیث

کلماتی که زیر آن خط کشیده شده است، ناظر بر کدام یک از اقسام حسن عمل می‌باشد؟

۱

﴿قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَشْنِي وَفَرَادَى﴾

راهنمای تصحیح >> لله: برای خدا = حسن فاعلی (۲۵/۰ نمره) - مثنی: به صورت گروهی = حسن فعلی (۲۵/۰ نمره) (صفحه ۴۳ درس ۴)

Hint

لغت «لله» یعنی برای خدا، هر کجا برای خدا دیدید منظور همان حسن فاعلی است، یعنی نیت ما از انجام آن عمل

برای جلب رضایت خدا باشد. فقط دقت کنید که حسن فاعلی را با توحید در مالکیت اشتباه نگیرید!

* «و لِلّٰهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ...» ← توحید در مالکیت

* «ان تقوموا لله مثنی و فرادی...» ← حسن فاعلی (نیت الهی)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ پس لغت «لله» به حسن فاعلی و «مثنی» از آنجا که دارد به شیوه انجام کار و عبادت برای خدا اشاره می‌کند (= گروهی) به حسن فعلی اشاره دارد.

حسن فاعلی = انجام‌دهنده کار دارای نیت الهی باشد = قصد و نیت برای خدا باشد.

حسن فعلی = کار به درستی و به همان صورت و شکلی که خداوند دستور داده انجام شود.

درس‌Box

هر کدام از عبارت های قرآنی زیر مؤید کدام یک از معیارهای تمدن اسلامی است؟

۲

الف ﴿ لا اله الا الله ﴾

ب ﴿ يا ايها الذين آمنوا اطيعوا الله و اطيعوا الرسول و اولى الامر منكم ﴾

راهنمای تصحیح «الف دعوت توحید و یکتاپرستی (۵/ نمره) (صفحه ۱۰۹ درس ۹)

ب پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت (اطاعت از خدا و رسول و صاحبان امر) (۵/ نمره)

(صفحه ۱۱۰ درس ۹)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ عبارت «لااله الاالله» به معیار اول تمدن اسلامی یعنی «توحید و یکتاپرستی» اشاره دارد، و عبارت تمدن اسلامی ﴿یا

ایها الذین آمنوا...﴾ از آنجا که به لزوم اطاعت از خدا اشاره دارد، یعنی حاکمیت طاغوت و هرکس غیر از خدا را

منتفی می داند و به معیار سوم یعنی «پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت» اشاره می کند.

امتحان نهایی فرداد ۱۴۰۳ - رشته ریاضی و فیزیک

کرتس Box

آیه/ حدیث	معیار تمدن اسلامی مورد اشاره
﴿ لا اله الا الله ﴾	توحید و یکتاپرستی
﴿ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ ... ﴾	توحید و یکتاپرستی / ایمان به معاد
﴿ اطيعوا الله و اطيعوا الرسول ﴾	نفی حاکمیت طاغوت و برقراری ولایت الهی در جامعه
﴿ لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ ... / برترین جهاد سخن حق	برپایی جامعه عدالت محور
﴿ وَ مِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ ... ﴾	ارتقای جایگاه خانواده و احبای منزلت زن
﴿ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا ... ﴾	دعوت به تعقل و تفکر و علم آموزی

آیه شریفه «قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَ مَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا ...» بیانگر کدام سنت الهی است؟ ۳

راهنمای تصحیح « سنت امداد عام الهی (۵/۰ نمره) (صفحه ۵۵ و ۷۰ درس ۵ و ۶) »

Hint

هر کجا صحبت از اختیار شود، سنت امداد عام الهی هم حضور دارد. چرا؟ چون قدرت اختیار یکی از امکانات الهی برای انسان و عطای الهی به همه انسان‌هاست.

پاسخ خیلی تشریحی ✓ آیه را در درس پنجم خواندید و حالا با مفهومی از درس ششم (سنت‌های خداوند در زندگی) ترکیب شده است، دقت کنید که اختیار یک ویژگی عام میان انسان‌هاست؛ پس آیه به سنت امداد عام الهی اشاره دارد.

نکته دقت شود این آیه اشاره به قدرت انسان اختیار دارد و چون اختیار، یکی از امکانات الهی برای انسان و عطای خداوند به همه انسان‌هاست لذا بیانگر «سنت امداد عام الهی» می‌باشد.

۴ آیه شریفه ﴿... لا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا﴾ برخاسته از کدام مرتبه توحید است؟

راهنمای تصحیح «توحید در مالکیت (۵/ نمره) (صفحه ۱۹ درس ۲)»

* دقت کنید کلمه برخاسته به معنای بازتاب، معلول و نتیجه است و چون بعد از آیه قرار گرفته است، می خواهد بگوید این آیه که «توحید در ولایت» است، نتیجه کدام مرتبه توحید است که می شود توحید در مالکیت.

پاسخ خیلی تشریحی ✓ صورت سؤال، مرتبه توحید مورد اشاره خود آیه را نمی خواهد، بلکه می گوید توحید مورد اشاره در این آیه، نتیجه کدام مرتبه از توحید است.

عبارت ﴿لا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا﴾ به توحید در ولایت اشاره دارد و علت توحید در ولایت، توحید در مالکیت است. یعنی توحید در ولایت برخاسته از توحید در مالکیت است.

تو همین مایه ها:

سؤال: عبارت قرآنی (أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهُ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ...) در تضاد با کدام مرتبه از توحید است؟

است؟

پاسخ:

آیه مطرح شده در صورت سؤال به شرک در خالقیت اشاره دارد و بنابراین در تضاد با توحید در «خالقیت» است.

به اصطلاحات زیر دقت کنید! ممکن است طراح سؤال به جای کلمه های «علت» و «معلول» از اصطلاحات مشابه استفاده کند.

علت = باعث = منشأ = متبوع = ریشه

معلول = برخاسته = ثمره = تابع = میوه

با توجه به دعای پیامبر اکرم (ص): «اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا» چرا پیامبر اسلام (ص) با آن مقام و منزلت خود در پیشگاه الهی، عاجزانه از خداوند می خواهد که برای یک لحظه هم لطف و رحمت خاصش را از او نگیرد؟

راهنمای تصحیح « هرچه معرفت انسان به خود و رابطه اش با خدا بیشتر می شود (۲۵/نمره) نیاز به او را بیشتر احساس و ناتوانی و بندگی خود را بیشتر ابراز می کند. (۲۵/نمره) (صفحه ۱۰ و ۱۱ درس ۱)

تو همین مایه ها:

سؤال: با توجه به این دعای پیامبر (ص) که فرمودند: «لا تکلنی الی نفسی طرفه عین أبداً» جاهای خالی را با عبارت های صحیح کامل کنید.

..... ← درک بیشتر فقر و نیاز ←

پاسخ:

افزایش خودشناسی ← درک بیشتر فقر و نیاز ← افزایش بندگی

۶ درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید.
در توبه همیشه باز است، اما توفیق توبه همواره میسر نیست.

راهنمای تصحیح « صحیح (۵/۵ نمره) (صفحه ۱۳ درس ۷)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ درست است که راه بازگشت گناهکار به خدا همیشه باز است و هر وقت برگردیم خدا قبولمان می‌کند، اما همواره این توفیق شامل انسان نمی‌شود که بتواند توبه کند، زیرا در کتب توفیق الهی، عوامل درونی نقش تعیین‌کننده دارد.

تفکر در نیازمند بودن جهان به خداوند، در پیدایش، شناخت اولیه نسبت به خداوند است.

۷

راهنمای تصحیح « غلط (تفکر در بازه نیازمند بودن جهان، در پیدایش، معرفت عمیق و برتر نسبت به خداوند است نه شناخت اولیه).

(۵/ نمره) (صفحه ۷ درس ۱)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ قرآن کریم ما را به معرفت عمیق تر درباره خداوند خدا می خواند و راه های گوناگونی را برای درک وجود او و نیز شناخت صفات و افعال او به ما نشان می دهد. یکی از راه ها، تفکر درباره نیازمند بودن جهان در پیدایش خود به آفریننده است. پس عبارت صورت سؤال غلط است.

تو همین ما به ها:

سؤال: منظور از شناخت اولیه خداوند کدام گزینه است؟

الف) تفکر درباره نیازمند بودن جهان به خدا در پیدایش

ب) درک حضور خدا براساس فطرت خویش

پاسخ:

گزینه «ب»

امتحان نهایی فرورد ۱۴۰۳ - رشته ریاضی و فیزیک و علوم ۴ تهرنی

جهان بینی توحیدی، ریشه در زندگی توحیدی دارد.

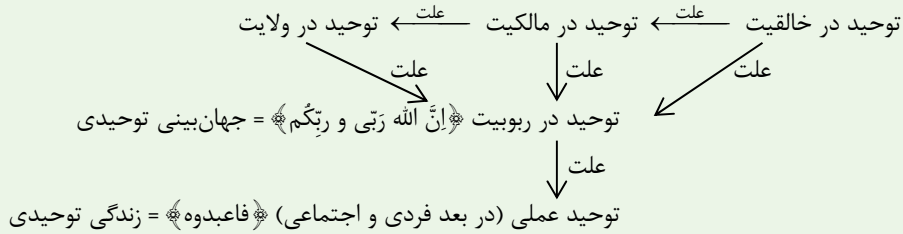
راهنمای تصحیح «زندگی توحیدی، ریشه در جهان بینی توحیدی دارد.» (۵/۰ نمره) (صفحه ۳۰ درس ۳)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ هر سبکی از زندگی، ریشه در اندیشه‌های خاصی داشته و از جهان بینی ویژه‌ای سرچشمه می‌گیرد. زندگی توحیدی

نیز شیوه‌ای از زندگی است که ریشه در جهان بینی توحیدی دارد.

درس Box

مراتب و ابعاد توحید با همدیگر ارتباط مستقیم دارند، به درس Box زیر خیلی دقت کنید.

گزینه مناسب را انتخاب کنید. ۹

کاهش غفلت از خداوند و تقویت محبت الهی در قلب، نتیجه کدام است؟

- ۱) راز و نیاز با خداوند و کمک خواستن از او
- ۲) افزایش معرفت و شناخت نسبت به خداوند
- ۳) دستیابی به درجاتی از حکمت از سوی خدا

راهنمای تصحیح « ۱ » (۵/ نمره) (صفحه ۴۷ درس ۴)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ نیایش و عرض نیاز به پیشگاه خداوند و یاری جستن از او برای رسیدن به اخلاص، غفلت از خداوند را کم می کند، محبت او را در قلب تقویت می سازد و انسان را از کمک های الهی بهره مند می نماید.

مسئولین برای حرکت در مسیر عدالت و رشد اقتصادی باید اقتصاد کشور را به سوی کدام هدف مدیریت کنند؟

۱

- ۱) دوری از فساد اداری و اشرافی‌گری و تجمل‌گرایی با وظیفه‌آمر به معروف و نهی از منکر
- ۲) بهره‌گیری از کالای ایرانی و ارائه کالای مرغوب به مردم تا سبب وابستگی نشود.
- ۳) پیشروی به سوی عدالت و قسط و کاهش فاصله طبقاتی

راهنمای تصحیح << گزینه « ۳ » (۵/۰ نمره) (صفحه ۱۰۳ درس ۸)

در این Box

اهداف مسئولین مدیریت اقتصاد کشور

- ۱) استقلال اقتصادی و عدم سلطه و نفوذ بیگانگان
- ۲) پیشروی به سوی عدالت و قسط و کاهش فاصله طبقاتی
- ۳) حرکت به سوی آبادانی و عمران در عین دوری از دنیاگرایی و تجمل‌گرایی

بیت «این که فردا این کنم یا آن کنم / خود دلیل اختیار است ای صنم» به کدام یک از شواهد وجود اختیار در

انسان دلالت دارد؟

(۱) احساس رضایت یا پشیمانی

(۲) تفکر و تصمیم

(۳) مسئولیت پذیری

راهنمای تصحیح «۲» (۵/۵ نمره) (صفحه ۵۴ درس ۵)

* دقت شود که این بیت مربوط به تفکر و تصمیم از شواهد وجود اختیار در انسان است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓ هر کدام از ما همواره تصمیم‌هایی می‌گیریم و برای این تصمیم‌ها ابتدا اندیشه می‌کنیم و جوانب آن را می‌سنجیم

و سپس دست به عمل می‌زنیم. گاهی نیز دچار تردید می‌شویم که از میان چندین راه و چندین کار، کدام یک را

انتخاب کنیم. دست آخر، پس از بررسی‌های لازم، یکی را برگزیده و عمل می‌کنیم.

مفاهیم و اصطلاحات زیر را تعریف کنید.

۱

حقیقت توبه:

راهنمای تصحیح « بازگشت از گناه به سوی خداوند (۲۵/نمره) و قرارگرفتن در دامن عفو و غفران او (۲۵/نمره) (صفحه ۱۲ درس ۷)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ توبه، حالت وقتی رخ می دهد که انسان از گناه پشیمان شده و قصد انجام آن را نداشته باشد.

تو همین مایه ها:

سؤال: اصطلاح «انقلاب علیه خود» را تعریف کنید.

پاسخ:

انسان می تواند با پیروی از عقل، علیه تمایلات ناپسند خود قیام کرده و انقلاب نماید.

امتحان نوپای فرورد ۱۴۰۳ - رشته ریاضی و فیزیک و علوم ۴ تهرنی

۱ اصل و حقیقت توحید:

راهنمای تصحیح « توحید به معنای اعتقاد به خدای یگانه است (۲۵/نمره)، یعنی خدا بی همتاست و شریکی ندارد. (۲۵/نمره) (صفحه ۱۹ درس

(۲)

کلیدواژه‌های یگانه، یکتا، بی شریک، بی همتا و بی نظیر در مورد خداوند، به مفهوم اصل و حقیقت توحید مربوط می‌شوند و عبارات شریفه «لا اله الا الله»، «قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ»، «وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ»، «وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّازُ» به این مفهوم اشاره دارند.

کشف ارتباط

۱

هر یک از عبارتهای سمت راست با کدام یک از عبارتهای سمت چپ ارتباط دارد؟ (در ستون چپ یک مورد اضافی است.)

الف) خداوند در تصرف جهان شریک و همتایی ندارد.	۱- توحید در ربوبیت
ب) زارع حقیقی و پرورش دهنده اصلی زراعت او، خداست.	۲- شرک در خالقیت
ج) نتیجه این اعتقاد، فرض محدود و ناقص بودن خداست.	۳- شرک در ربوبیت
د) بازتاب اعتقاد به اینکه خداوند تنها مبدأ جهان است.	۴- توحید در مالکیت
	۵- توحید در ولایت

راهنمای تصحیح «الف) ← ۵ (توحید در ولایت) (نمره ۰/۲۵) (صفحه ۱۹ درس ۲)

«ب) ← ۱ (توحید در ربوبیت) (نمره ۰/۲۵) (صفحه ۲۰ درس ۲)

«ج) ← ۲ (شرک در خالقیت) (نمره ۰/۲۵) (صفحه ۲۱ درس ۲)

«د) ← ۴ (توحید در مالکیت) (نمره ۰/۲۵) (صفحه ۱۹ درس ۲)

* دقت شود بازتاب یعنی نتیجه و تنها مبدأ یعنی توحید در خالقیت، که نتیجه آن، توحید در مالکیت است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓ کلیدواژه «تصرف جهان» مربوط است به «توحید در ولایت».

کلیدواژه‌های «زارع» و «پرورش دهنده» اشاره دارد به «توحید در ربوبیت».

اعتقادی که در آن خدا محدود و ناقص در نظر گرفته شود، «شرک در خالقیت» است.

تنها مبدأ، یعنی «توحید در خالقیت» که نتیجه (بازتاب) آن می‌شود، «توحید در مالکیت».

امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۳ - رشته ادبیات و علوم انسانی

مشاوره تیپ جدید و رایج امتحان‌های نهایی، سؤال درک مطالب و تفکر در متن است. معمولاً مدل دارد که هر دو هم ساده است: (۱) یک متن مفهومی می‌دهند و از شما می‌خواهند به سؤالات پاسخ دهید که باید براساس مطالبی که خواندید یا عملکرد دو شخص را مقایسه کنید یا ... (۲) یک متن از کتاب درسی را می‌دهند و براساس آن سؤال می‌پرسند. در هر دو مورد، سعی کنید حواشی را حذف کنید، با اسم‌ها و اطلاعات اضافی دیگر کاری نداشته باشید تا سردرگم نشوید. در درس دهم، بهترین کاری که می‌توانید انجام دهید، این است که عناوین اصلی و فرعی درس را در قالب یک نمودار درختی رسم و دسته‌بندی کنید. این کار باعث می‌شود ذهن مرتبی داشته باشید و همه عناوین را با هم در یک جا داشته باشید.

با توجه به متن زیر به سؤالات پاسخ دهید:

از آن جایی که تمدن جدید در غرب و یا سایر نقاط جهان با نگاه مادی به انسان به ویژه در حوزه روابط زن و مرد بیشترین آسیب را به نهاد خانواده وارد کرده است، امروزه شمار فزاینده‌ای از کودکان در غرب یا سایر نقاط جهان در خانواده‌ها و یا خانه‌هایی، بزرگ می‌شوند که پدر یا مادر در آن حاضر نیست و آن یکی هم که حاضر است چون نمی‌تواند یک تنه وظیفه پدر و مادر را توأمان ایفا کند، غالباً از زیر بار مسئولیتی که پدر و مادرها در خانواده‌های اصیل برای انتقال دادن ارزش‌های اخلاقی به جوانان بر عهده داشته‌اند شانه خالی کنند.

الف) این متن به کدام آسیب حوزه خانواده در تمدن جدید اشاره دارد؟

ب) مسئولیت ما در جامعه اسلامی در مقابل آسیب‌های وارده به نهاد خانواده چیست؟

راهنمای تصحیح

الف) فروپاشی نهاد خانواده (۵/نمره) (صفحه ۱۳۵ درس ۱۰)

ب) تلاش در جهت تحکیم بنیان خانواده (۵/نمره) (صفحه ۱۳۶ درس ۱۰)

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید. ۱

گروهی از اهل باطل که زیر بار حق نمی‌روند و سد راه حق جویی می‌شوند، چه زمانی به آرامش می‌رسند؟

راهنمای تصحیح « تا همه را تابع خود کنند (۲۵/نمره) و یوغ اسارت بر گردن دیگران بیفکنند. (صفحه ۱۳۴ درس ۱۰)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ هرچند که بسیاری از مردم با شنیدن سخن حق دلشان نرم می‌شود و مجذوب حقیقت و عدالت می‌شوند، اما باید هوشیار باشیم که همواره گروهی از اهل باطل هستند که نه تنها زیر بار حق نمی‌روند، بلکه سد راه حق جویی می‌شوند، زیرا گسترش عدالت، منافع آن‌ها را تهدید می‌کند. این گروه‌ها تا همه را تابع خود نکنند و یوغ اسارت به گردن دیگران نیفکنند، آرام نمی‌گیرند.

آثار کدام دانشمند بزرگ تمدن اسلامی از عوامل اصلی تحوّل اندیشه در اروپا بود؟

۱

راهنمای تصحیح << بوعلی سینا یا ابن سینا (۵/ نمره) (صفحه ۱۱۶ درس ۹)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ بخش فلسفی

درس Box

دایرةالمعارف منطق، ریاضیات، علوم طبیعی و فلسفه	} ← صاحب کتاب	} دانشمندان اسلامی
بخش فلسفی = همچنان از مهم ترین کتاب های فلسفی جهان		
	شفا	
	ملاصدرا ← فیلسوف بزرگ اسلامی ← صحبت در رابطه با هماهنگی میان دین و	
	تفکر عقلی	

۱ فایده زندگی در یک جهان قانونمند چیست؟

راهنمای تصحیح « امکان بهره‌مندی انسان از اختیار (۲۵/۰ نمره) و انتخاب (۲۵/۰ نمره) (صفحه ۵۶ درس ۵)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ قانونمندی جهان، زمینه شکوفایی اختیارات انسان است. یعنی فقط در یک جهان قانونمند است که امکان بهره‌مندی از اختیار و انتخاب وجود دارد؛ زیرا اگر وقایع جهان قانونمند نبود و همه چیز اتفاقی رخ می‌داد، انسان نمی‌دانست باید دست به چه انتخابی بزند.

عمل غلط در مواجهه با ابتلای الهی، چه عاقبتی را به دنبال دارد؟

۱

راهنمای تصحیح « عقب ماندگی (۲۵/ نمره) خسران (۲۵/ نمره) (صفحه ۶۹ درس ۶)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ عمل درست انسان در برابر امتحان الهی، رشد و کمال و عمل غلط، عقب ماندگی و خسران او را در پی دارد.

۲ رمز و راز رستگاری و سعادت انسان در بیان قرآن کریم در چیست؟

راهنمای تصحیح << تزکیه نفس (۵/۰ نمره) (صفحه ۹۴ درس ۸)

در این درس Box طبق آیه شریفه ﴿قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا﴾ نکته: رمز سعادت و رستگاری انسان، تزکیه نفس است. تزکیه نفس زمانی اتفاق می افتد که نفس ما از آلودگی ها پاک شود.

۲ قرآن کریم با کدام نوع نگاه به زن که در تورات آمده مبارزه و آن را به شدت نفی کرده است؟

راهنمای تصحیح « تلقی درجه دوم بودن زن (۵/۷ نمره) (صفحه ۱۱۴ درس ۹)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ قرآن کریم، اصولاً تلقی درجه دوم بودن زن را به شدت نفی کرد و با این که در آن عصر و حتی تا همین دوره‌های اخیر، در اروپا زن را براساس تورات، موجود درجه دوم تلقی می‌کردند، آیات قرآنی با این نگاه مبارزه کرد.

تو همین مایه‌ها:

سؤال: جایگاه زن پیش از ظهور اسلام چگونه بوده است؟ توضیح دهید.

پاسخ:

در آن عصر، زن همچون کالا در تلقی می‌شد و در بسیاری از اقوام و قبایل از کم‌ترین حقوق فردی و اجتماعی حتی حق مالکیت برخوردار نبود و تولد دختر در خانواده، سرافکنگی آن خانواده را به دنبال داشت.

۲ ساخته شدن ماشین آلات صنعتی و تولید انبوه کالا زمینه ساز کدام یک از آثار منفی تمدن جدید در حوزه علم است؟

راهنمای تصحیح « مصرف زدگی (۵/۰ نمره) (صفحه ۱۳۰ درس ۱۰)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ از زمانی که ماشین آلات صنعتی ساخته شد، تولید انبوه کالا نیز آغاز گردید. تولید فراوان گرچه در ابتدا نیازهای طبیعی مردم را رفع می کرد، اما در بسیاری از موارد، بیش از نیاز طبیعی بازار بود و این موارد، زمینه ساز مصرف زدگی گردید.

آثار منفی حوزه علم:

- ۱- مصرف زدگی
- ۲- نابودی طبیعت
- ۳- علم زدگی

درس Box

۲ به سوالات زیر پاسخ کامل و تشریحی دهید.

نیاز انسان غربی به معنویت باعث به وجود آمدن چه مکاتبی شد و چه نتیجه‌ای را به دنبال داشته است؟

راهنمای تصحیح

باعث شد برخی افراد و گروه‌ها با هدف کسب مقام و شهرت، مکاتب و فرقه‌هایی را به نام مکاتب عرفانی و معنوی ایجاد کنند (۵/۰ نمره) که اگرچه در ظاهر ادعای پاسخ به نیازهای معنوی بشر را دارند (۲۵/۰ نمره) اما به دلیل آن‌که برآمده از آموزه‌های وحیانی نیستند، نتیجه‌ای جز سردرگمی برای بشر تشنه‌ی امروزی نداشته‌اند. (۲۵/۰ نمره)

(صفحه ۱۳۱ درس ۱۰)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ ظهور مکاتب عرفانی و معنوی از نتایج علم‌زدگی و شکست در عرصه اخلاق و ظهور بحران‌های اخلاقی در تمدن جدید است.

۲ چرا در شرایط ویژه فرهنگ و تمدن امروزی بشر، رعایت قوانین الهی تا حدودی سخت شده است و باید در چنین شرایطی چگونه عمل نمود؟

راهنمای تصحیح « زیرا فرهنگ و تمدن امروزی بشر براساس دستورات الهی شکل نگرفته (۲۵/نمره) و بسیاری از عادت‌ها و رفتارها با دستورات دینی در تعارض است (۲۵/نمره)، اقا از آن جا که ایمان داریم این قوانین، فرمان‌های خداست با اعتماد به نفس بالا و توکل بر او وارد عمل می‌شویم. (۵/نمره) (درس ۱ صفحه ۹۹)

درین Box

آثار ایمان به فرمان‌های خداوند:

- ۱- اعتماد به نفس بالا
- ۲- توکل بر خدا
- ۳- فراهم کردن زمینه برای آگاهی دیگران به اسلام
- ۴- دفاع از اسلام در صحنه عمل و زندگی

دو مورد از جلوه‌های توفیق الهی را شرح دهید. ۲

راهنمای تصحیح « ۱- نصرت و هدایت الهی به دنبال تلاش و مجاهدت انسان با خداوند تلاشگر و مجاهد را حمایت می‌کند و دست او را می‌گیرد و با پشتیبانی خود به پیش می‌برد ۲- ایجاد زمینه مناسب برای رشد و تعالی شخص مؤمن (ذکر دو مورد کافی است). (هر مورد ۵/۰ نمره) (صفحه ۷۱ درس ۶)

درس Box نصرف و هدایت الهی به دنبال تلاش و مجاهدت در آیه ﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ﴾ اشاره شده است.

۲ تا چه زمانی برای توبه کردن مهلت داریم و بهترین زمان آن کدام است؟

راهنمای تصحیح « سراسر عمر ظرف زمان توبه است (۵/۵ نمره)، اما بهترین زمان برای توبه، دوره‌ای است که امکان توبه بیشتر و

انجام آن آسان‌تر و جبران گذشته راحت‌تر است (۵/۵ نمره) (درس ۷ صفحه ۸۸)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ دوره جوانی دوره انعطاف‌پذیری و تحول و دگرگونی است. دوره پیری دوره کم‌شدن انعطاف و تثبیت خوی‌ها و

خصلت‌هاست. اگر در دوره جوانی خصلت‌هایی در انسان پدید آمد، خارج کردن آن‌ها در پیری بسیار سخت و

طاقت‌فرسا خواهد بود. از این رو، توبه در جوانی بسیار آسان‌تر از زمان پیری است.

۲ در داستان امیر مؤمنان علی (ع) و دیوار کج و سست، برداشت نابجای آن شخصی که گفته بود: «آیا از قضای الهی می‌گریزی؟» چه بود؟

راهنمای تصحیح << ما هیچ اختیاری در تعیین سرنوشت خود نداریم (۲۵٪ نمره) و اگر قرار باشد دیوار بر سر ما خراب شود، حتماً این اتفاق خواهد افتاد و ما نمی‌توانیم تغییری در آن ایجاد کنیم (۲۵٪ نمره) بنابراین، حرکت و تغییر مکان و تصمیم‌گیری براساس دستور عقل بی‌فایده است. (۵٪ نمره) (صفحه ۵۷ درس ۵)

تو همین مایه‌ها:

سؤال: «سعید در مسیر مدرسه باید از خیابانی که بسیار شلوغ بود، عبور می‌کرد. او به دلیل عجله داشتن برای رسیدن به جلسه امتحان نهایی، بدون توجه به پل عابر پیاده، از وسط خیابان رد شد. ناگهان خودرویی با او برخورد کرد و دچار شکستی از ناحیه پا شد. سعید در توجیه این اتفاق با خودش می‌گفت که قدر و قضای الهی بر این بود و راه گریزی از آن نبود.»

الف) اگر سعید از پل عابر عبور می‌کرد، چه قضایی برای او رقم می‌خورد؟

ب) برداشت نابجای سعید از قدر و قضای الهی چه بود؟

پاسخ:

الف) به سلامت از عرض خیابان عبور می‌کرد.

ب) برداشت نابجای سعید چنین بود که ما هیچ اختیاری در تعیین سرنوشت خود نداریم و اگر قرار باشد حادثه‌ای برای ما رخ دهد، حتماً این اتفاق خواهد افتاد و ما نمی‌توانیم تغییری در آن ایجاد کنیم. بنابراین حرکت و تغییر مکان و تصمیم‌گیری براساس دستور عقل بی‌فایده است.

(امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۳ - رشته ادبیات و علوم انسانی)

بیت «بازاً بازاً هر آنچه هستی بازاً / گر کافر و گبر و بت پرستی بازاً» در تقابل با کدام حیلۀ شیطان است؟ آن را توضیح دهید.

۲

راهنمای تصحیح « ناامید کردن از رحمت الهی (۲۵/نمره)

ابتدا انسان را با این وعده که «گناه کن و بعد توبه کن!» به سوی گناه می‌کشاند (۲۵/نمره) و وقتی که او آلوده شد، از رحمت الهی مأیوسش می‌سازد و می‌گوید: «آب که از سر گذشت چه یک وجب، چه صد وجب» (۲۵/نمره) در این حالت انسان با خود می‌گوید که کار از کار گذشته و پرونده عملم نزد خداوند آنقدر سیاه است که دیگر توبه‌ام پذیرفته نیست. (۲۵/نمره) (صفحه ۸۴ و ۸۵ درس ۷)

درس Box

ناامید نشدن از رحمت الهی در بیت «این درگه ما درگه نومیدی نیست / صد بار اگر توبه شکستی بازاً» و عبارت قرآنی ﴿لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ﴾ ذکر شده است. زیرا آدمی هر قدر هم که بد باشد، اگر واقعاً توبه کند و نادم و پشیمان شود، حتماً خداوند توبه‌اش را می‌پذیرد.

نمونه‌هایی از دام‌های امروزی شیطان برای انسان امروز را نام ببرید و مقاومت در برابر آن‌ها نیازمند چیست؟ ۳

راهنمای تصحیح «
فیلم‌ها، وبگاه‌ها، شبکه‌های ماهواره‌ای همراه‌کننده، شبکه‌های مجازی ناسالم و گروه‌ها و دسته‌های منحرف اجتماعی (۵/نمره) مقاومت در برابر آن‌ها نیازمند روی آوردن به پیشگاه الهی (۲۵/نمره) و پذیرش خالصانه فرمان‌های اوست. (۲۵/نمره) (صفحه ۴۸ درس ۴)

از میوه‌های درخت اخلاص، نفوذناپذیری در برابر وسوسه‌های شیطان است که در بیت «برو این دام بر مرغی دگر نه / که عنقا را بلند است آشیانه» و در آیات سوره یوسف (ع) به آن اشاره شده است. درس Box